

Сапаттуу билим – мамлекеттүүлүктүн тиреги

(1-сентябрда Билим күнүнө карата өтүлүүчү сабактын болжолдуу үлгүсү)

Сабактын максаты:

- билимдүү, өнөрлүү болуу менен көп ийгиликтерге жетишип, түгөнбөс байлыкка ээ болору, эли-журтуна тирек болуп, кызмат кылары тууралуу маалыматтарга ээ болушат.
- сынчыл ой жүгүртүүгө, окуяны талдай билүүгө, өз оюн эркин, жеткиликтүү айтууга машыгышат, сөз байлыгын өстүрүшөт.
- акылмандыкка, калыстыкка, эмгекчилдикке, берешендикке, боорукерликке тарбияланышат; адамдык асыл сапаттары калыптанат.

Сабактын тиби: ой жүгүртүү, талдоо

Сабактын формасы: кичи топтордо иштөө

Сабакта колдонулган ыкма: «Акыл чабуулу», Синквейн, топтордо иштөө, кластер түзүү

Сабактын жабдылышы: иллюстрациялар, ватман, фломастер, карточкалар, китептер

Сабактын жүрүшү: Класста жагымдуу моралдык-психологиялык жагдай түзүү

Сабак Кыргыз Республикасынын Гимнин аткаруу менен башталат.

Мугалим: Саламатсыңарбы балдар! Бүгүнкү жаңы окуу жылындагы алгачкы тарбиялык сабагыбыз **”Сапаттуу билим – мамлекеттүүлүктүн тиреги”** деген темада болмокчу. Сабак баштардан мурда мен силерге мындай суроолор менен кайрылгым келип турат:

1. Билим деген эмне?

2. Байлык деген эмне?

Ар бир окуучу өз оюн айтат, мугалим доскага (же ватманга) жазып турат.

Андан соң, мугалим: **«Билим баалуубу же байлык баалуубу?»** деген суроону ортого таштайт. **«Билим баалуу»** деген окуучу жашыл карточканы, **«Байлык баалуу»** деген окуучу сары карточканы алат да, эки тарапка бөлүнүп турушат. Эмне үчүн мындай жоопту тандагандыктары тууралуу өз ойлорун айтышат.

Балдардын ойлорун чогуу талдагандан кийин, Касым Тыныстановдун төмөнкү жомогун мугалим үн чыгарып көрктүү окуп берет.

БИЛИМ – ТҮГӨНБӨС БАЙЛЫК

Бир кишинин эки баласы бар эле. Атасы улуу баласын жакшы көрчү. Энчинин баарын улуу баласына бермек болду. Энеси эки баласын тең жакшы көрчү. Ошондуктан: **«Энчини экөөнө тең бөлүп берели»,** – деп кеңеш салды.

Күйөөсү аялынын тилин албады, акылын укпады. Аялы таарынып, чийдин түбүндө ыйлап отурду.

Жолдон өтүп бар жаткан жолоочу аялды көрүп:

– Эмнеге ыйлап жатасыз? – деп сурады. Аял болгон окуянын жөн-жайын айтып берди. Жолоочу окуяга түшүнгөн соң, аялга айтты:

– Сиз ыйлабаңыз. Андан көрө кичүү балаңызды окууга жибериңиз. Билим – түгөнбөс байлык. Атанын дөөлөтү колдун кириңдей. Бат эле жоголот.

Аял жолоочунун сөзүнө макул болду. Баласын алыскы жерге окууга жиберди.

Бала көп жылы тырышып окуду. Түрдүү сонун өнөр үйрөндү. Өнөрүнүн аркасында бай болду.

Агасы ата дөөлөтүнө мас болуп жүрүп, өнөрдөн куру кол калды. Ата дөөлөтү бат эле бүттү. Абдан жарды болду. Акыры инисинен жардам сурап калды.

Жомок окулуп бүткөндөн кийин окуучулар мугалимдин төмөнкү суроолорунун тегерегинде талкуулашып, ойлорун ортого салышат.

1. Балдар чын эле билим алуу зарыл бекен?

2. Бала өнөргө кантип жетти?

3. Эмне үчүн эне жолоочунун айткан сөзүн туура кабыл алды?

4. Өнөр деген эмне?

5. Өнөрлүү бала менен атасынын байлыгына мас болгон агасынын ортосунда айырмачылык барбы? Айтып көргүлөчү.

6. «Билим – түгөнбөс байлык» деген накыл сөздүн маанисин кандай түшүндүрөсүз?

Мугалим: Демек, балдар, биз жакшы окуп, билимдүү болсок гана, көп ийгиликтерге жетип, мыкты өнөрлөргө ээ болот экенбиз. Бул асыл насаат ар бириңердин кулагыңарга күмүш сырга болсун!

Эми, балдар, ойлонуп көргүлөчү. Билимдүү, өнөрлүү болуу үчүн биз эмне кылуубуз керек?

Балдардын болжолдуу жооптору:

- Жакшы окуубуз керек.

- Тартиптүү болушубуз керек.

- Китептерди көп окусак да, билимдүү болобуз ж.б.

Мугалим: Туура айтасыңар, балдар. Тартиптүү болуп, көптөгөн китептерди окушубуз керек. Анда эмесе, келгиле, билим, китеп тууралуу элибиздин накыл кептерин окуп, ой бөлүшөлү.

Мугалим ар бир окуучуга алдын ала даярдалган карточкаларды таркатат. Окуучулар өз карточкаларындагы накыл кептерди үн чыгарып, көркөм окуп беришет жана андагы ойлорду класста чогуу талкуулашат.

1-окуучу: Акыл айга жеткирет, өнөр көккө жеткирет.

2-окуучу: Билими күчтүү минди жыгат, билеги күчтүү бирди жыгат.

3-окуучу: Китеп – билим булагы, билим – өнөр чырагы.

4-окуучу: Китепсиз билим жок, билимсиз өмүр жок.

5-окуучу: Ким көп окуса, ал көптү билет.

6-окуучу: Билимдүүнүн түнү – күн, билимсиздин күнү – түн.

7-окуучу: Китеп – мүлк, оокат, нан,
Китеп окубаган адам ал – наадан.
Китеп – билим, билимиң менен баалан (А.Осмонов)

8-окуучу: Билим – адамдын канаты.

9-окуучу: Билим алуу – ийне менен кудук казгандай.

10-окуучу: Акылы бар билимди самайт, акылы жок кийимди самайт.

Мугалим: Азаматсыңар, балдар. Эми билим, билимдүү болуу тууралуу улуу адамдардын накыл кептерине көңүл бөлүп көрөлү.

Улуу инсандардын залкар ойлору слайддан көрсөтүлөт. Ар бирин окуучулар чогуу окуп, өз ара ой бөлүшүшөт.

1-окуучу: Китеп окуган, эч нерсе окубаган адамдан алда канча жогору турат. (В.Г.Белинский)

2-окуучу: Адамдар китеп окуганды таштаса, анда алар ой ойлонуудан да калат. (Д. Дидро)

3-окуучу: Бул кылымда китептен сүйүктүү дос жок. (А.Навои)

4-окуучу: Мен үчүн китеп алтын тактыдан да кымбат. (В.Шекспир)

5-окуучу: Китеп – адам жанына чындыктын үрөнүн себүүчү курал.
(П.А.Каменский)

6-окуучу: Билимден ашкан күч жок. (М.Горький)

7-окуучу: Өнөргө сен ээ болосуң окуу менен,
А билим байлык каткан казынага тең” (Ж.Баласагын)

Бул иш-аракет аткарылган соң, мугалим окуучуларга билим, мектеп, китеп тууралуу ырлардан айтып берүүсүн өтүнөт.

1. “Окуу – түндө, алдындагы шам чырак,
Билим алсаң, маңдай ачык жаркырап.
Окуу, билим көп нерсеге жеткирет,
Бул экөөнөн урмат-сыйды көп көрөт.

2. Ушул китеп – улуу күндөр жемиши,
Билимдүүгө терең билим деңизи.

Жалаң акыл-насаат сөздөн түзүлгөн,
Шуру сымал жибек жипке тигилген.

3. Ким китепти окуй билсе түшүнө,
Эки дүйнө жарык берет ишине.
Мындан артык мурун китеп бар беле
Жаралабы кийин буга тең тете.

4. Ойлойм, өсөт акылым,
Окуй берсем күндө эле.
Китеп менен дос болуп,
Кирем кызык дүйнөгө.

5. Китепти окуган – арыштайт, озот,
Айга колун созот.
Анткени китеп акылга акыл кошот.

6. Таалайдын нурун көрсөтүп,
Чакырып турат келчи деп.
Арамдыктан тазалап,
Жакшылыкка ээрчитет.

7. Китепти сүй, баркын бил,
Китептин көп акылы.
Ким китепке дос болсо,
Ал – ошонун жакыны.

Окуучулар хор менен айтышат:

Китеп – менин тунук таза булагым,
Китеп – менин өчпөс жарык чырагым.
Көптү окуп, көптү билип китептен,
Мекениме талбай кызмат кыламын.

Мугалим: Азаматсыңар. Эми, балдар, биз билим алып жаткан билим уясы
«мектеп» деген сөзгө синквейн түзүп көрөлү.

1. Мектеп
2. Кооз, таза
3. Билим берет, тарбиялайт, үйрөтөт
4. Мектепте билим кени бар.
5. Билимкана

Мугалим: Балдар, бүгүн силер менен сабакта “**Сапаттуу билим - мамлекеттүүлүктүн тиреги**” деген темада биз бири-бирибиз менен ой бөлүштүк. Демек, биз мектепте окуган кезибизден баштап китепти сүйүп,

жакшы окуп, тартиптүү, адептүү болсок, келечекте билимдүү, өнөрлүү, мыкты адамдардан болот экенбиз. Билимдүү, өнөрлүү болсок, эли-журтубузга, Мекенибизге пайдабыз тийип, кызмат кыла алабыз. Ошондуктан, мамлекетибизде тынчтык, элибизде ынтымак болуп, жаңы окуу жылыбызды ийгилик, билим коштосун деген тилекте сабагыбызды аяктайбыз.

Үйгө тапшырма катары:

1. Билим тууралуу сабакта өтүлгөндөрдөн тышкары макалдарды, ырларды таап, жаттап келүү;
2. “Мен мекениме кантип кызмат кылам?” деген темада чакан эссе жазып келүү тапшырылат.